

Soru Cevap Minsk Anlaşması ve İvme Kazanan Ukrayna Olayları

Soru:

Merkel ile Hollande, Putin ile bir araya geldiler. Ardından Minsk'e geçerek Ukrayna Cumhurbaşkanı ile görüştiler. Görüşmenin ardından Minsk'te bir anlaşma imzaladılar. 15 Şubat 2015 Pazar günü itibariyle geçerli olacak anlaşmaya göre Ukrayna'nın doğusunda ateşkes sağlanacak ve askerden arındırılmış bir bölge oluşturulacak. Yine Minsk Anlaşması'na göre Ukraynalı yetkililer ve ülkenin doğusundaki ayrılıkçılar, ateşkesin yürürlüğe gireceği tarihten iki gün sonra cephe hattından ağır silahları çekecekler. Bir tampon bölge kurulmasına izin verilecek ve tampon bölge cephe hattının iki tarafında yetmiş kilometre genişletilecek. Kırım konusunda tek bir kelime bile etmeyen Avrupa'nın "Fransa ve Almanya'nın", Ukrayna'da siyasi bir anlaşmaya ulaşmak amacıyla apar topar Rusya'ya gitmelerinin nedeni nedir? Kırım konusunda anlaşmaya varmak için Avrupa niçin ayak sürüyordu. Sonra neden İngiltere Başbakanı bu görüşmede yoktu? Neden Amerika, bu anlaşmayı onaylamadığı görüntüsünü verdi? Anlaşmanın uygulanmasına yönelik beklentiler nelerdir? Soruyu biraz uzattığım için beni bağışlayınız. Allah Subhânehu ve Teâlâ mükâfatınızı artırsın.

Cevap:

Resmin netleşmesi ve doğru cevaba ulaşabilmek için aşağıdaki hususların hatırlatılmasında fayda olacağını düşünüyorum:

1- Ukrayna'nın Rusya'nın hemen yanı başında sıcak ve gergin bir bölge olarak kalması, Amerika'nın genel politikasıdır. Çünkü Amerika, Suriye ve İran nükleer anlaşması gibi bir dizi uluslararası konularda, Rusya'yı ileri karakol ve yeri geldiğinde Ukrayna'yı da Rusya'ya karşı baskı veya şantaj aracı olarak kullanmak istiyor. Avrupa ise bu genel politikaya karşı değil. Çünkü Avrupa, bu genel politikanın savaşa yol açmayacağı ya da Avrupa'da Rusya ile savaşa benzer bir gerginliğe neden olmayacağı kanaatinde. İşte şimdiye kadar Ukrayna olayları şu şekilde devam edegeldi: Ayrılıkçılar ile Ukrayna ordusu arasında çatışmalar oldu. Kırım'a sessiz kalındı. Çatışmalar kimi zaman tırmandı kimi zaman da dozajı biraz düştü. Avrupa, bu çatışmaların patlamaya hazır volkana dönüşeceği kanaatinde değildi.

2- Ama son zamanlarda olaylar bir hayli tırmandı. Özellikle uluslararası konuların şiddetlenmeye başladığı bir dönemde düşük profilli devam eden Ukrayna'daki çatışmalar, pek Amerika'nın hoşuna gitmiyordu. Rusya'nın hemen yanı başında devam eden olayların ateşi söndüğünde, baskı ve şantaj Rusya'ya fayda etmeyecekti. Onun için Amerika, Ukrayna'daki olayların tekrar kaşınması gerektiğini düşündü. Bu bağlamda Ukrayna'yı sofistike silahlarla destekleyeceğini ve Ukrayna'nın NATO'ya üye olabileceğine dair açıklamalar yapmaya başladı. Yanı sıra Rusya için hayati önem arzeden bölgelere yakın yerlerde bazı askeri tatbikatlar yaptı. Bu durum Rusya'yı çileden çıkardı. Buna karşılık Rusya da Ukrayna yakınlarında askeri hareketliliği artırdı. Hatta resmi olarak kabul etmese de ayrılıkçılar ile ortak operasyonlar yaptı. Buna ek olarak olayların fitilini ateşleyici açıklamalarda bulundu.

Bazı medya, siyasi anlaşma konusunu görüşmek üzere Merkel ile Hollande'nin Putin ile bir araya geldikleri bir anda ABD Dışişleri Bakanı Kerry'nin de Kiev'i ziyaret ettiğini bildirdiler. Kerry, Minsk toplantı grubunun karşı olduğunu bildiği halde Kiev'e yaptığı ziyaret sırasında Washington'un Kiev'e ölümcül silahlar gönderme konusunu ele aldı. Ayrıca 6 Şubat 2015 Cuma günü "el-Hayat" gazetesi internet sitesinde "Washington'un Kiev'e Ukrayna askerlerinin eğitimi için ayrılan 118 milyon dolar tutarında acil yardım göndereceğini, zırhlı yelekler, askeri araçlar ve gece görüş dürbünleri de dâhil askeri teçhizat yardımı sunduğunu." bildirdi. Rusya Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Alexander Ukashević, "Amerika'nın Kiev'e gelişmiş silahlar gönderme kararı sadece çatışmayı tırmandırmaz, aynı zamanda defalarca Ukrayna ordusu tarafından bombalanan Rusya topraklarının güvenliğine de tehdit oluşturacaktır." açıklamasını yaptı ve "Bu tür bir kararın Rus-Amerikan ilişkilerine de ciddi zarar verecektir." diye de uyardı.

ABD'li yetkililerin Kırım konusunda Rusya'nın Kırım'ı ilhak kararının saldırganlık olduğuna dair açıklamalarını da buna ekleyebiliriz. 9 Şubat 2015 Pazartesi günü yaptığı açıklamada Ukrayna'daki çatışmalar konusunda Rusya'yı sert bir dille uyararak ABD Başkanı Barack Obama, *"Silah namlusuyla Avrupa'nın sınırlarının yeniden çizilmesine müsaade edemeyiz"* diye konuştu. Bu, Minsk Anlaşması'nda gündeme gelmeyen Kırım gibi konularda Rusya'ya açık bir ikazdır. Tabii ki Rusya'ya yönelik bu açıklama, ateşin fitilini iyice körükler. Çünkü Rusya, Kırım'ı kendisinin bir parçası olarak kabul ediyor. Bu açıklama, Amerika'nın Ukrayna ordusunu silahlandırma vb. açıklamalarına ek bir şey getirmese de onunla örtüşüyor.

3- Avrupa ve özellikle de Almanya ile Fransa, Amerika'nın bu açıklamalarını çok ciddiye aldılar. Bu nedenle bu iki ülke, Ukrayna'ya silah yardımı yapılmasına karşı olduklarını, çünkü bunun Ukrayna'yı savaşa sürükleyebileceğini açıkladılar. 6-9 Şubat tarihleri arasında Münih'te düzenlenen Uluslararası Güvenlik Konferansı'nda Kiev'e Amerika tarafından silah yardımı yapılması çatışmanın çözümüne katkıda bulunacaktır düşüncesini reddeden Merkel, *"Putin'i etkileyecek miktarda Ukrayna ordusunu silahlandırmayı tahayyül edemediğini, askeri yoldan bir şey kazanılmayacağını, Avrupa'nın Rusya'ya karşı gelerek değil onunla işbirliği yaparak kendi güvenliğini güçlendirmek istediğini"* söyledi. Yine Münih Uluslararası Güvenlik Konferansı'nın açılışında bir konuşma yapan Almanya Savunma Bakanı Ursula da, Batı tarafından Ukrayna ordusuna silah yardımı yapılması *"Ukrayna'daki çatışmayı daha da tırmandırabilir. Çünkü bu, ateşe benzin dökmektir ve istenilen çözümden bizi daha da uzaklaştırır"* uyarısında bulundu.

Fransa da bu yönde bir açıklama yaptı. 07 Şubat 2015'de el-Kuds el-Arabi gazetesi, *"Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande'nin, bu girişiminin son bir fırsat olduğu inancını dile getirdiğini."* aktardı. Konuşmasına devam eden Hollande, barış getirmek için uzlaşma veya kalıcı bir anlaşma olmazsa, olabilecek senaryo bellidir ve *"onun adı da savaştır."* dedi. Almanya Başbakanı Angela Merkel ile Kiev ve Moskova temaslarına da değinen Hollande, her ne kadar zorlu ve maceralı bir yolculuk ise de *"kaçınılmaz"* olduğunu söyledi. Açıklamasına devam eden Hollande, *"Savaşın Avrupa kapılarına dayandığı"* konusunda Merkel ile aynı görüşte olduklarını ifade etti. Ayrıca arabuluculuk için ülkesinin elinden gelen çabayı yaptığını söyleyen Fransa Dışişleri Bakanı Laurent Fabius da *"Hiç kimse topyekûn savaş tuzağına düşmek istiyor. Çünkü bu kimsenin yararına değildir. Artık belli adımlar, atma zamanı gelmiştir."* dedi. Ardından Almanya ve Fransa'nın Ukrayna'da ulaşmak istediği çözümün, *"Kâğıt üzerinde değil gerçek bir barış."* olacağı vurgusunda bulundu.

4- Avrupa "Fransa ile Almanya", Amerika'nın tavrındaki bu sıcak gelişmenin, Ukrayna'ya yönelik askeri eylemlerin artmasına yol açabileceğinden korktular. Çünkü Ukrayna'da çıkabilecek bir savaş veya benzeri durum, Ukrayna'nın yanında yer almadığı takdirde Avrupa'yı sıkıntıya düşürecektir. Amerika ise bundan pek fazla etkilemeyecektir. İşte Avrupa'nın, Amerika ile aynı paralelde giden Ukrayna politikasını değiştirme konusunda ısrar etmesinin nedeni budur. Bu yüzden Avrupa, siyasi bir çözüm bulmak amacıyla Rusya Devlet Başkanı ile temasa geçmeye karar verdi. Böylece Avrupa ile Rusya arasında çıkabilecek gerginliğin önüne geçti. Bilfiil de öyle oldu. Bu konuyu görüşmek için bir araya gelen Avrupalı liderler "Fransa ile Almanya", 06 Şubat 2015'de konu üzerinde anlaşmaya vardılar. Ardından Merkel, izin almak için değil bu durumu Obama'ya bildirmek için 08 Şubat 2015 tarihinde Washington'a uçtu. Açıktır ki Avrupa, Amerika'dan yeşil ışık almadan ilk kez kendi başına bir iş yapmıştır. 06 Şubat 2015'de bir araya gelen üç lider Vladimir Putin, Angela Merkel ve Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande, izlenecek yol haritası üzerinde fikir birliğine vardılar. Geriye sadece bu anlamayı imzalamak için Ukraynalı tarafları "Ukrayna Cumhurbaşkanı ve ayrılıkçıları" ikna çabaları kaldı. Sonra Merkel, Obama'yı bilgilendirmek amacıyla Washington'a gitti.

5- Fransa ile Almanya'nın bu pozisyonunun Obama yönetimi üzerinde çok büyük etkisi oldu. Bu durum Münih Zirvesi'nde, özellikle Amerika'nın Ukrayna'ya silah yardımı ile ilgili açıklamaları Kerry ile Merkel arasında sözlü sataşmalara neden oldu. Çünkü Avrupa bunun kabul edilemez olduğunu söylüyordu. 8 Şubat 2015 Pazar günü el-Hayat gazetesinin internet sitesinde bildirdiğine göre *"Münih Uluslararası Güvenlik Konferansı, Washington'un Ukrayna'nın doğusunda Moskova yanlısı ayrılıkçılar ile savaşmak üzere Kiev kuvvetlerini silahlandırma niyeti Amerikalılar ile Almanlar arasında şiddetli sözlü atışmalara tanık oldu. Bu durum, bu çatışmada Putin ile nasıl başa"*

çıkılacağı konusunda NATO arasında fikir birliği sağlanamamasına da yansdı.” Münih Konferansı’nda bir konuşma yapan ve Merkel’in Ukrayna krizine gösterdiği ilgiyi öven ABD’li senatör Linda Graham, ama *“Şansölyenin Moskova’nın saldırganlık gerçeğini fark etme zamanının da geldiğini”* söyledi. Devamla *“Avrupalı dostlarımız hayal kırıklığına uğramak için Moskova’ya gidiyorlar. Çünkü bu ziyaret işe yaramayacaktır. Artık yalan ve riskle yüzleşmek gerekir.”* diye de ekledi.

6- Ama tüm bunlara rağmen hâlâ Avrupa, Amerika’nın en güvenilir dostları arasındadır. Fakat bu güvenilir dost, muhtemelen ateşin kendisine dokunmak üzere olduğunu, büyük dostun iznini almadan bu yangının bir an önce söndürülmesi gerektiğini ve bu yönden büyük dostun kendisini mazur göreceğini düşünmüş olabilir! Böyle olmuş gibi de görünüyor. 9 Şubat 2015 Pazartesi günü Obama ile Merkel’in baş başa iki saat görüşmelerinin ardından düzenledikleri ortak basın toplantısında *“Rusya’nın Ukrayna saldırganlığı birlikteliğimizi güçlendirdi. Asla tarafsız kalamayız.”* vurgusunu yaptılar. Obama, *“Bu hafta yürütülen diplomasi trafiğinin başarısız olması durumunda, güvenlik ekibime silah yardımı dâhil diğer seçeneklerin gündeme alınması talimatını verdim.”* dedi ve *“Ukrayna’daki krize askeri çözüm bulmak imkânsızdır, ancak henüz kararımı vermiş de değilim.”* diye de ekledi. Merkel ise diğer seçenekleri ele almadan önce *“son çare”* olarak diplomasiye ağırlık verilmesi gerektiğini belirtti. Ve *“Amerika-Avrupa müttefikliği çok güçlüdür ve sonraki kararımız ne olursa olsun öyle de kalacaktır.”* diye kaydetti. Görüldüğü gibi aralarındaki bağ henüz kopmuş değil, ama eskisi gibi güçlü de değil. Hatta bazı ABD’li yetkililerin yaptıkları açıklamalarda, yukarıda geçen ABD’li senatörün açıklamasında olduğu gibi alay etme bile var!

7- Yukarıda geçenlerden şu sonuca varabiliriz; Ukrayna sorunu ile ilgili olarak Rusya’ya yönelik Avrupa politikasındaki ani değişikliğin nedeni, yukarıdaki hususlar ile birlikte Avrupa’nın tehlikeyi abartmasıdır. Dolayısıyla Avrupa, anlaşma şartları Rusya’nın lehine olduğu halde anlaşmak için apar topar masaya oturdu. Hatta Kırım konusuna hiç değinilmedi bile. Bu konu ile ilgili kendisine bir soru yöneltildiğinde Merkel’in bu soruya verdiği cevapta bunu açıkça görmek mümkündür: *“Kırım sorunu pek umurumuzda değil. Aksine anlaşmak önemlidir!”* Merkel’in tam olarak verdiği cevabın metni şöyledir: *“Topraklarla pek ilgilenmiyorum. Müzakereler yapmak her ülkenin görevidir. Tarafsız bir arabulucu olarak Fransa Cumhurbaşkanı ile Moskova’ya seyahat edecek değilim. Mesele, Fransa ve Almanya’nın ve her şeyden önce Avrupa Birliği’nin çıkarları ile ilgilidir.”* Amerika ya da Almanya ile Fransa’nın Kırım konusunu ele alıp almamalarının hiç bir önemi yoktur. Kırım konusunun gündeme geldiği varsayılsa bile sadece kapitalist sömürgeci çıkarlarını gerçekleştirmek için Kırım ile ilgilenirler.

8- Neden İngiltere Başbakanının Fransa ile Almanya’ya katılmadığı konusuna gelince, her zamanki gibi İngiltere’nin ikircikli konumundan kaynaklanıyor. Bir ayağı bir kıtada diğer ayağı öbür kıtada! Ukrayna konusunda Rusya Devlet Başkanı’nı “Tiran” gibi davranmakla suçlayan İngiliz Dışişleri Bakanı Philip Hammond, Kiev güçlerinin savaş meydanında Rus ordusunu yenemeyeceğini ve dolayısıyla akan kanı durdurmanın tek seçeneğinin siyasi çözüm olduğunu kaydetti. Ayrıca Hammond, *“Ülkesinin Kiev’e silah yardımı yapmak gibi bir planının olmadığını...”* vurguladı. Görüldüğü gibi Hammond, bu açıklamalarıyla Avrupa’nın gönlünü hoş tutuyor.

Ancak başka bir açıklamada ise Hammond, *“İngiltere’nin ayrılıkçılar ile mücadelede Ukrayna ordusuna yardımcı olmak için silah yardımı yapma gibi bir planı olmadığına dair önceki kararını gözden geçirebileceğini”* söyledi. Bu açıklamalarıyla ise Amerika Birleşik Devletleri’nin gönlünü hoş tutuyor. 11 Şubat 2015 Çarşamba günü el-Hayat gazetesine göre İngiliz Dışişleri Bakanı Philip Hammond parlamentoya hitaben yaptığı konuşmada *“Ukraynalı kuvvetlerin çöküşüne izin veremeyiz.”* dedi ve *“Ukrayna’ya ölümcül silah yardımı yapma kararı, NATO’ya üye her ülkenin ulusal bir karardır. Bizim böyle bir niyetimiz yok. Ama pozisyonumuzu da gözden geçirebiliriz.”* diye de ekledi. Böylece kapıyı tam kapatmayarak açık bıraktı. İngiltere bu niyette değil, ama niyetini değiştirebilir! İngiltere Amerika’yı hoşnut ediyor ve onunla çatışmıyor. Bu son zamanlarda İngiltere’nin bilinen tavrıdır. İşte İngiltere Başbakanı Cameron’un Merkel ile Hollande’ye katılmamasının nedeni işte budur.

9- Beklentilere gelince, Amerika’nın Minsk Anlaşması’nın uygulanmasına engel olabilecek bazı sorunlar üretmesi kuvvetle muhtemeldir. Çünkü Amerika’nın Ukrayna’da adamları var. Cumhurbaşkanı Poroşenko Avrupa’ya yakın biri ise de Amerika’nın da onun üzerinde bir etkisi var. Dolayısıyla Amerika şu üç durumdan biriyle ya da hepsiyle olayları iyice gerebilir:

-Ukrayna'ya sofistike silahlar göndermek.

-Ya da NATO üyesi olması için Ukrayna ile görüşmeler yapmak.

-Ya da Ukrayna'da bazı uşaklarını harekete geçirmek ve dolayısıyla anlaşmayı fiyasko ile sonuçlandırmak. Bu üç şeyin her biri de Rusya'yı kızdırtabilir, olayları etkileyebilir ve başarısızlığa götürebilir. Rusya, bu konuda ABD ile görüşmelere girmek isteyebilir. Çünkü Rusya, bu konuda Amerika'nın ağırlığı olduğunu biliyor. Bu nedenle bazı haberlere göre Rusya'nın Avrupa ile görüşmek yerine ABD ile müzakereleri tercih edeceği bildirildi. Görüşme ve müzakere isteği Rusya'dan değil Avrupa tarafından geldi.

10- İşte olabilecek ihtimaller bunlardır. Bu konuda bizi ilgilendiren nokta ise Kırım'dır. Kırım, bir İslam ülkesidir. Yıllarca biz onunla o da bizimle haşır neşir oldu. Olayların derinliğinde Kırım olmamış olsaydı, Amerika ile Rusya arasındaki çatışmanın bize göre hiçbir değeri olmazdı. Şunu belirtmekte fayda vardır ki Kırım yüzyıllar boyunca Hilafete tabiydi. Nihayet Batı devletlerinin entrikasıyla Rusya tarafından işgal edilerek 18 yüzyılda Rusya'ya ilhak edildi. Kırım 1430 yılından bu yana İslami Emirlik ile yönetile gelmiştir. Sonra Hilafet Devletinin güçlü olduğu dönemde 1521 yılında Osmanlı Hilafet Devletinin vilayetlerinden biri olmuştur. Daha sonra Ruslar ve kâfir devletler, Kırım'a kumpas kurarak 1783 yılında onu Osmanlı Devletinden kopardılar. Orada tüyler ürpertici katliam ve cinayetler işlediler. Ardından Rusya'ya ilhak ettiler. Rusya, Kırım'ın başkenti Akmesit'i şuan ki ismi olan Simferopol olarak değiştirdi. Kırım, Tatar Müslümanlarının dilinde kale anlamına gelir. Dolayısıyla Kırım, Ruslar tarafından işgal edilmeden önce yaklaşık üç buçuk asır boyunca İslami bir toprak olarak kaldı. Bu nedenle kalıcı istikrar, İnşaAllah yakında kurulacak İslami Hilafet Devleti altında İslami bir vilayet olarak aslına rücu etmesiyle olacaktır.

Ne kadar az ya da çok zaman geçse de biz ne Kırım'ı ne de sömürgeci kâfirler tarafından işgal edilmiş herhangi bir İslam ülkesini unutmuş ve unutacak değiliz.

وتلك الأيام نداولها بين الناس "O günleri biz insanlar arasında döndürür dururuz." [Ali İmran 140]

ولتعلمن نبأه بعد حين "Onun haberlerinin doğruluğunu bir süre sonra mutlaka öğreneceksiniz." [Sad